

نتایج پیش بینی های سازمان ملل در سال ۲۰۱۰ درباره تحولات باروری نشان می دهد که در هر سه سناریوی رشد پایین، متوسط و بالا برای جمعیت ایران، تا سال ۱۴۲۰ سطح باروری در ایران به سطح جانشینی افزایش نخواهد یافت. (جدول ۴-۵-۶) جدول شماره ۷ تحولات جمعیتی کشورهای ایران، آمریکا، آلمان، انگلیس، فرانسه و ژاپن را بر اساس ۴ سناریوی سازمان ملل مبتنی بر رشد کم، متوسط، بالا و ثابت در سال های ۱۳۹۰ و ۱۴۸۰ هـ. ش نشان می دهد.

جدول ۵

پیش بینی جمعیت ایران بر اساس سناریوی رشد متوسط سازمان ملل در سال ۲۰۱۰	سال	تعداد جمعیت (میلیون نفر)	باروری کل	درصد جمعیت ۶۰ سال به بالا
۱۳۸۰	۶۵/۳۴۲	—	۶/۵	
۱۳۹۰	۷۳/۹۷۴	۱/۷۷	۷/۵	
۱۴۰۰	۸۱/۰۴۵	۱/۴۵	۱۰/۴	
۱۴۱۰	۸۴/۴۳۹	۱/۳۴	۱۵/۳	
۱۴۲۰	۸۵/۸۹۳	۱/۴۶	۲۲	
۱۴۳۰	۸۵/۳۴۴	۱/۶۱	۳۳/۱	
۱۴۴۰	۸۱/۶۸۴	۱/۷۳	۳۶/۷	
۱۴۵۰	۷۶/۰۱۶	۱/۸۱	۳۷/۷	
۱۴۶۰	۷۰/۰۰۲	۱/۸۸	۳۸/۲	
۱۴۷۰	۶۵/۳۵۳	۱/۹۴	۳۶/۲	
۱۴۸۰	۶۲/۵۹	۱/۹۸	۳۴/۷	

جدول ۴

پیش بینی جمعیت ایران بر اساس سناریوی رشد بالا سازمان ملل در سال ۲۰۱۰	سال	تعداد جمعیت (میلیون نفر)	باروری کل	درصد جمعیت ۶۰ سال به بالا
۱۳۸۰	۶۵/۳۴۲	—	۶/۵	
۱۳۹۰	۷۳/۹۷۴	۱/۷۷	۷/۵	
۱۴۰۰	۸۳/۴۳۳	۱/۸۵	۱۰/۱	
۱۴۱۰	۸۹/۹۰۸	۱/۸۴	۱۴/۳	
۱۴۲۰	۹۴/۷۴۷	۱/۹۶	۲۰	
۱۴۳۰	۹۸/۹۳۲	۲/۱۱	۲۸/۵	
۱۴۴۰	۱۰۰/۴۷۳	۲/۲۳	۲۹/۸	
۱۴۵۰	۱۰۰/۷۲۸	۲/۳۱	۲۸/۵	
۱۴۶۰	۱۰۱/۷۲۳	۲/۳۸	۲۸/۴	
۱۴۷۰	۱۰۴/۵۵۳	۲/۴۴	۲۷/۲	
۱۴۸۰	۱۰۹/۱۹۵	۲/۴۸	۲۶/۱	

جدول ۶

پیش بینی جمعیت ایران بر اساس سناریوی رشد پایین سازمان ملل (سال ۲۰۱۰)	سال	تعداد جمعیت (میلیون نفر)	باروری کل	درصد جمعیت ۶۰ سال به بالا
۱۳۸۰	۶۵۳۴۲	—	۶/۵	
۱۳۹۰	۷۳۹۷۴	۱/۷۷	۷/۵	
۱۴۰۰	۷۸۶۵۷	۱/۰۵	۱۰/۷	
۱۴۱۰	۷۸۹۸۵	۰/۸۴	۱۶/۳	
۱۴۲۰	۷۷۳۹۲	۰/۹۶	۲۴/۴	
۱۴۳۰	۷۳۲۱۴	۱/۱۱	۳۸/۵	
۱۴۴۰	۶۵۸۸۰	۱/۲۳	۴۵/۵	
۱۴۵۰	۵۶۴۱۴	۱/۳۱	۵۰/۸	
۱۴۶۰	۴۶۴۱۷	۱/۳۸	۵۲/۹	
۱۴۷۰	۳۷۹۹۸	۱/۴۴	۴۹/۸	
۱۴۸۰	۳۱۳۹۷	۱/۴۸	۴۷/۴	

جمعیت شناسان برای تحلیل و تبیین تحولات جمعیتی از نظریه گذار جمعیتی استفاده می کنند. گذار جمعیتی ناظر بر انتقال جوامع از یک الگوی کنترل طبیعی جمعیت به کنترل ارادی جمعیت است. در گذار اول جمعیتی، انتقال از یک الگوی کنترل طبیعی باروری به کنترل ارادی، سطح باروری به تدریج کاهش می یابد اما بالاتر از سطح جانشینی است. در گذار دوم جمعیتی، باروری به سطح جانشینی (میزان باروری کمتر از ۲/۱) می رسد و تداوم پیدا می کند. مهم ترین مسائل و چالش های گذار اول جمعیتی رشد بی رویه جمعیت کشور ها، افزایش جمعیت زیر ۱۵ سال، افزایش نیاز های بهداشتی، افزایش جمعیت متقاضی آموزش عمومی، اهمیت پیدا کردن خدمات تنظیم خانواده و کنترل موالید و افزایش بعد خانوار است. اما مرحله گذار دوم جمعیتی شامل چالش های جمعیتی (مثل بحران کاهش میزان باروری، کاهش نیروی در سن کار، بحران سالمندی، افزایش مهاجرت بین المللی و تغییرات هویتی و فرهنگی) چالش های فرهنگی اجتماعی (مثل بحران ساختاری خانواده، شکاف نسلی، کاهش حمایت خانواده از سالمند و کاهش تدریجی سرمایه های اجتماعی) و چالش های اقتصادی، سیاسی و امنیتی است. در جدول شماره ۸ مراحل سالمندی جمعیت و مدت زمان عبور از یک مرحله به مرحله بعد برای ۹ کشور مشخص شده است. نگاهی به نمودار ها و جدول مربوط به تحولات جمعیتی که از سوی سازمان های متولی همچون سازمان آمار ارائه شده است نشان می دهد که کشور ما با ادامه روند فعلی و در آینده ای نه چندان دور با شتاب به سوی بحران پیر شدن جمعیت و کاهش نیروی جوان پیش می رود و این هشدار ی است که باید از سوی مسئولان و مردم جدی گرفته شود.

جدول ۷

تحولات جمعیتی کشورهای منتخب دنیا بر اساس چهار سناریوی ثابت، متوسط، بالا و پایین در سال ۲۰۰۹ (U.N./2009)	کشور	سال	سناریوی رشد کم	سناریوی رشد متوسط	سناریوی رشد بالا	سناریوی رشد ثابت
ایران	۳۹۰	۷۳/۹۷۴	۷۳/۹۷۴	۷۳/۹۷۴	۷۳/۹۷۴	۷۳/۹۷۴
	۱۴۸۰	۳۱/۳۹۷	۶۲/۰۵۴	۱۰۹/۱۹۵	۷۷/۹۹۶	
	۱۳۹۰	۳۱۰/۳۸۴	۳۱۰/۳۸۴	۳۱۰/۳۸۴	۳۱۰/۳۸۴	
آمریکا	۱۴۸۰	۳۱۰/۶۵۴	۴۷۸/۰۲۶	۷۰۵/۵۶۳	۴۷۲/۲۶۰	
	۱۳۹۰	۸۲/۳۰۲	۸۲/۳۰۲	۸۲/۳۰۲	۸۲/۳۰۲	
	۱۴۸۰	۴۳/۰۰۶	۷۰/۳۹۲	۱۰۸/۶۲۹	۴۴/۴۵۴	
آلمان	۱۳۹۰	۶۲/۰۳۶	۶۲/۰۳۶	۶۲/۰۳۶	۶۲/۰۳۶	
	۱۴۸۰	۴۶/۹۰۶	۷۵/۶۷۶	۱۱۵/۵۷۵	۶۴/۱۶۹	
	۱۳۹۰	۶۲/۷۸۷	۴۲/۷۸۷	۶۲/۷۸۷	۶۲/۷۸۷	
انگلیس	۱۴۸۰	۵۱/۳۱۷	۸۰/۲۸۸	۱۱۹/۹۴۷	۷۴/۶۴۹	
	۱۳۹۰	۱۲۶/۵۳۶	۱۲۶/۵۳۶	۱۲۶/۵۳۶	۱۲۶/۵۳۶	
	۱۴۸۰	۵۵/۲۱۳	۹۱/۳۳۰	۱۴۱/۷۴۹	۵۶/۸۴۶	

جدول ۸

ردیف	کشورها	مرحله اول سالمند شدن (۱۴ درصد-۷)	مرحله دوم سالمند شدن (۲۱ درصد-۱۴)	مرحله سوم فوق سالمندی (انفجار سالمندان) (۲۱+ درصد)	مدت زمان عبور از یک مرحله به مرحله دیگر	مرحله دوم به سوم	مرحله اول به دوم
۱	ژاپن	۱۹۷۰-۱۹۹۵	۱۹۹۵-۲۰۱۰	۲۰۱۰	۲۵	۱۵	
۲	آلمان	۱۹۷۰-۱۹۴۰	۲۰۱۵-۱۹۷۰	۲۰۱۵	۴۰	۴۵	
۳	فرانسه	۱۹۹۰-۱۹۴۰	۲۰۲۰-۱۹۹۰	۲۰۲۰	۶۰	۳۰	
۴	بریتانیا	۱۹۷۵-۱۹۴۰	۲۰۳۰-۱۹۷۵	۲۰۳۰	۴۵	۵۵	
۵	کره جنوبی	۲۰۱۵-۲۰۰۰	۲۰۲۵-۲۰۱۵	۲۰۲۵	۱۵	۱۰	
۶	ایران	۲۰۴۰-۲۰۲۰	۲۰۵۰-۲۰۴۰	۲۰۵۰	۲۰	۱۰	
۷	ترکیه	۲۰۴۰-۲۰۱۵	۲۰۵۵-۲۰۴۰	۲۰۵۵	۲۵	۱۵	
۸	مصر	۲۰۵۰-۲۰۲۰	۲۰۷۰-۲۰۵۰	۲۰۷۰	۳۰	۲۰	
۹	پاکستان	۲۰۶۰-۲۰۴۰	۲۰۸۵-۲۰۶۰	۲۰۸۵	۴۰	۲۵	